



Tunnetaitojen tukeminen varhaiskasvatuksessa

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Sosionomi AMK

kevät 2025

Sanni Salonen

Koulutus	Sosionomi AMK
Tekijä	Sanni Salonen
Työn nimi	Tunnetaitojen tukeminen varhaiskasvatuksessa
Ohjaaja	Taru Arnkil

Vuosi 2025

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten varhaiskasvattajat tukevat lasten tunnetaitoja ja mitä keinoja he siinä käyttävät varhaiskasvatuksessa. Tutkimuskysymyksenä oli seuraava: Miten lasten tunnetaitoja tuetaan varhaiskasvatuksessa? Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena. Tilaajana toimi Pohjanmaalla sijaitsevan varhaiskasvatuksen yksikkö.

Ennen tutkimuksen aloittamista haettiin tietoa varhaiskasvatuksesta, tunteista, tunnetaidoista sekä varhaiskasvattajan roolista tunnetaitojen tukemisessa. Tietoperustassa käsiteltiin myös varhaiskasvatustilaa sekä sitä, miten varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa näkyvät tunnetaidot ja niiden tukemisen tärkeys. Tutkimuksen aineisto hankittiin Webropol-kyselyllä, joka sisälsi neljä avointa kysymystä. Kysely lähetettiin varhaiskasvatusyksikön johtajalle, joka jakoi kyselyn henkilökunnalle. Kyselyyn vastasi kolme (3) varhaiskasvattajaa, mikä oli riittävä, sillä tilaajayksikön suomenkielisen henkilökunnan määrä on pieni. Saatua aineistoa analysoitiin teemoittelemalla. Teemoiksi muodostuivat tunnetaidot varhaiskasvatuksen arjessa, tunnetaitojen tukeminen varhaiskasvatuksessa, tunnetaitojen tukemisen keinoja ja erityiset toimintatavat tunnetaitojen tukemisessa.

Tutkimustulokset osoittivat, että lasten tunnetaidot näkyvät jokaisella lapsella yksilöllisesti. Varhaiskasvattajan tärkein keino tunnetaitojen tukemisessa tulosten mukaan on tunnistaa eri tunnetiloja, jotta pystytään vastaamaan lapsen tarpeisiin parhaalla mahdollisella tavalla. Kyselyyn vastanneiden kasvattajien mukaan lapsi aistii tilanteet, joissa hänelle käyttäytyään välinpitämättömästi tai torjuvasti, sekä toisaalta myös tilanteet, jossa hänet kohdataan hyväksyvästi. Aikuisen oikeanlainen läsnäolo ja ajan antaminen lapselle ilmeni tuloksissa tärkeäksi keinoksi. Tunteiden tunnistamisen ja nimeämisen erilaisilla menetelmillä, kuten kuvakorteilla, peleillä ja leikeillä, koettiin opettavan ja tukevan lapsen tunnetaitojen kehitystä. Tuloksista ilmeni erilaisten menetelmien ja keinojen hyödyt tunnetaitojen tukemisessa. Tuloksista voitiin päätellä myös, että varhaiskasvattajat pitävät tunnetaitoja ylipäätään tärkeänä asiana lapsen kehitykselle.

Jatkotutkimuksena olisi kiinnostavaa ja ajankohtaista selvittää sosiaalisen median vaikutus lapsen tunnetaitoihin ja niiden kehittymiseen. Varhaiskasvatuksen näkökulmasta kiinnostavaa on esimerkiksi se, miten huoltajan oma sosiaalisen median käyttö ja huomion kiinnittyminen puhelimeen vaikuttaa lapsen tunteiden huomioon ottamiseen ja tätä kautta lapsen tunnetaitojen kehittymiseen.

Avainsanat lapsi, tukeminen, tunnetaidot, varhaiskasvatus

Sivut 19 sivua ja liitteitä 6 sivua

DP Name of the Degree Programme in Social Services
Author Sanni Salonen
Subject Supporting emotional skills in early childhood education
Supervisors Taru Arnkil

Year 2025

The purpose of the thesis was to examine how early childhood educators support children's emotional skills and what methods they use in early childhood education. The research question was as follows: How are children's emotional skills supported in early childhood education? The thesis was conducted as a qualitative study. The commissioner was an early childhood education unit located in Ostrobothnia.

Before starting the research, information was gathered on early childhood education, emotions, emotional skills, and the role of early childhood educators in supporting these skills. The theoretical framework also addressed the Early Childhood Education Act and how emotional skills, and their importance are reflected in the national core curriculum for early childhood education and care. The research data was collected through a Webropol survey, which included four open-ended questions. The survey was sent to the director of the early childhood education unit, who then distributed it to the staff. Three (3) early childhood educators responded to the survey, which was sufficient, as the number of Finnish-speaking staff at the client unit is small. The collected data were analyzed using thematic analysis. The themes that emerged were emotional skills in the daily life of early childhood education, supporting emotional skills in early childhood education, methods for supporting emotional skills, and specific practices for supporting emotional skills.

The results indicated that children's emotional skills manifest individually in each child. According to the findings, the most important way for early childhood educators to support emotional skills is to recognize different emotional states to best respond to the child's needs. The educators who responded to the survey stated that children are sensitive to situations where they are treated with indifference or rejection, as well as to situations where they are met with acceptance. The results highlighted that the appropriate presence of an adult and giving time to the child are key methods for supporting emotional skills. Recognizing and naming emotions using various methods, such as picture cards, games, and play, was seen as an effective way to teach and support the development of children's emotional skills. The results highlighted the benefits of different methods and techniques in supporting emotional skills. It was also concluded that early childhood educators generally consider emotional skills to be an important aspect of a child's development.

As further research it would be interesting and timely to examine the impact of social media on a child's emotional skills and their development. From the perspective of early childhood education, it is interesting to see how a caregiver's use of social media and focus on their phone affects the consideration of their child's emotions and, through this, the development of the child's emotional skills.

Keywords child, support, emotional skills, early childhood education

Pages 19 pages and appendices 6 pages

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opinnäytetyön tietoperusta	2
2.1	Varhaiskasvatus kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuutena	2
2.2	Varhaiskasvatustilanne ja varhaiskasvatussuunnitelma tukena varhaiskasvatuksessa	3
2.3	Tunnetaidot varhaiskasvatuksessa.....	3
2.3.1	Tunteet ja tunnetaitojen kehittyminen	4
2.3.2	Varhaiskasvattajan rooli tunnetaitojen tukemisessa	5
2.4	Aiemmat tutkimukset	7
3	Opinnäytetyön toteutus	8
3.1	Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymys	9
3.2	Laadullinen tutkimusmenetelmä	9
3.3	Aineistonhankinta Webropol-verkkokyselyllä varhaiskasvattajilta	10
3.4	Aineiston analyysi teemoittamalla	11
3.5	Opinnäytetyön eettisyys ja kestävyys	12
4	Tutkimustulokset	13
5	Johtopäätökset.....	15
6	Pohdinta	16
	Lähteet.....	18

Taulukot

Taulukko 1. Webropol-kyselyn tuottaman aineiston analyysissä muodostuneet teemat	12
--	----

Liitteet

Liite 1.	Aineistohallintasuunnitelma
Liite 2.	Tietosuojailmoitus
Liite 3.	Webropol-verkkokysely
Liite 4.	Saatekirje

1 Johdanto

Varhaiskasvatuksessa lapset nauravat, itkevät, iloitsevat ja voivat olla suutuksissa päivittäin. Näitä edellä mainittuja asioita kutsutaan tunteiksi, joita jokainen kokee. Tunnetaidoilla tarkoitetaan tunteiden säätelyä ja näyttämistä sekä kykyä tunnistaa erilaisia tunteita. Taidot eivät synny itsestään, mutta niiden perusta luodaan lapsuudessa. Lasten tunnetaitojen tukeminen mahdollistaa hyvien vuorovaikutussuhteiden rakentamisen ja ylläpitämisen. (Kiviluote, 2019, s. 5)

Tunnetaitojen sekä eettisen ajattelun mahdollistaminen ja kehittäminen on yksi varhaiskasvatuksen tehtävistä. Kun lapset kokevat olonsa turvalliseksi, mahdollisuudet oppimiselle ovat hyvät. Menetelmillä, joilla opetetaan tunnetaitoja, täytyy olla yhteys lasten kokemuksiin ja kehittyviin valmiuksiin. Myös kulttuurinen tausta ja lasten elinympäristö tulee ottaa huomioon. Lasten oppimisen toteutumista voidaan edistää myönteisillä tunnekokemuksilla sekä positiivisilla vuorovaikutussuhteilla. Kun lapsi oppii tunnistamaan omia tunteitaan, hän pystyy myös ymmärtämään muiden tunteita. (Opetushallitus, 2022, ss. 11–12)

Tutkimuspainotteisen opinnäytetyöni tavoitteena on selvittää varhaiskasvattajien näkemyksiä tunnetaidoista sekä niiden tukemisesta varhaiskasvatuksessa. Tutkimuskysymykseni on: Miten lasten tunnetaitoja tuetaan varhaiskasvatuksessa? Toteutan opinnäytetyöni erään Pohjanmaalla sijaitsevan varhaiskasvatusyksikön kanssa. Tarkoituksena on selvittää tunnetaitoja tukevia tapoja, joita varhaiskasvattajat käyttävät tukeakseen lasten tunnetaitojen kehitystä. Toteutan opinnäytetyöni Webropol-kyselytutkimuksen avulla. Kuvaan opinnäytetyön tutkimusosuutta tarkemmin opinnäytetyön raportin luvussa kolme Opinnäytetyön toteutus.

Aiheena tunnetaidot ja niiden tukeminen kiinnostavat minua, joten se valikoitui opinnäytetyöni aiheeksi. Tunteista ja tunnetaidoista ei mielestäni voida koskaan puhua liikaa, eikä aiheen tärkeys ei koskaan katoa. Opinnäytetyössäni keskeisiä käsitteitä ovat varhaiskasvatus, tunnetaidot ja niiden tukeminen sekä varhaiskasvattajan rooli tunnetaitojen tukemisessa. Valmistun varhaiskasvatuksen sosionomiksi, ja haluan työskennellä valmistumisen jälkeen lasten parissa. Opinnäytetyöllä pyrin lisäämään myös omaa tietämystäni tunnetaidoista, jotta voin hyödyntää sitä hyödyntää tulevaisuudessa.

2 Opinnäytetyön tietoperusta

Opinnäytetyössä avataan alkuun siihen liittyviä käsitteitä. Ensimmäisessä luvussa määritellään käsite varhaiskasvatus. Seuraavassa luvussa avataan, miten varhaiskasvatustilanne ja varhaiskasvatussuunnitelma tukevat varhaiskasvatusta. Tämän jälkeen siirrytään syvemmin opinnäytetyön aiheeseen eli tunnetaitoihin: Miten ne näkyvät varhaiskasvatuksessa? Mitä tunteet ovat? sekä Miten tunnetaidot kehittyvät ja etenevät? Lopuksi määritetään varhaiskasvattajan merkitys tunnetaitojen tukemisessa sekä perehdytään aiempiin tutkimuksiin opinnäytetyön aiheesta.

2.1 Varhaiskasvatus kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuutena

Varhaiskasvatustilanteen mukaan varhaiskasvatus tarkoittaa ”lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.” (Varhaiskasvatustilannelaki 540/2018 § 2) Lapsen kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä edistetään varhaiskasvatuksen tarjoamalla oppimisympäristöillä. Lisäksi lapsen vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja halutaan kehittää. Vastuu lapsen oppimisesta on kasvattajilla sekä huoltajilla. (Opetushallitus, 2022, ss. 16–18) Varhaiskasvatusta järjestetään perhepäivähoitona, päiväkodissa tai avoimena varhaiskasvatustoimintana (Varhaiskasvatustilannelaki 540/2018 § 2). Opinnäytetyössäni tutkin varhaiskasvatusta päiväkodin näkökulmasta.

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan alle kouluikäisen lapsen hoitoa ja opetusta. Suomessa jokaisella lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen ja se on vapaaehtoista. Säännöllinen osallistuminen varhaiskasvatukseen edistää lapsen oppimista. Jokaiselle lapselle laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelmasta käytetään myös nimeä vasu. Se sisältää lapsen vahvuudet, mielenkiinnon kohteet sekä mahdolliset tuen tarpeet. Varhaiskasvatuksen henkilökunta on päivittäin tekemisissä vanhempien kanssa, lapsen tulo ja haku tilanteissa. He tekevät myös yhteistyötä neuvolan, perheneuvolan, kuntoutus- ja terapiapalvelujen, sosiaalipalvelujen sekä lastensuojelun kanssa. (Lastensuojelu.info, 2022)

2.2 Varhaiskasvatustilanne ja varhaiskasvatussuunnitelma tukena varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatusta ohjaa varhaiskasvatustilanne 540/2018. Varhaiskasvatustilannetta täydentää varhaiskasvatussuunnitelman valtakunnalliset perusteet (Heinonen ym. 2016, 32). Varhaiskasvatustilannen tavoitteena on tukea lapsen varhaislapsuutta varmistamalla lapsen mahdollisuutta vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Jokaisen varhaiskasvatustilannen tulee tunnistaa lapsen yksilöllinen tarve, edistää lapsen kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä. Lapsille tulee antaa tasa-arvoinen ja kunnioittava oppimis- ja elinympäristö. Pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten, vanhempien sekä varhaiskasvatustilannen välillä auttaa luomaan lapsille turvallisuuden tunteen sekä vahvistamaan luottamusta. Varhaiskasvatustilannen tulee toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen sekä kulttuuriseen perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa, joka mahdollistaa positiiviset oppimiskokemukset. Varhaiskasvatustilannen ammattilaisilla on tärkeä rooli lasten tunteiden ymmärtämisessä ja niiden käsittelyssä, mikä auttaa lasta kehittämään tunnetaitojaan. (Varhaiskasvatustilanne 540/2018 § 3)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet määrittää asiakirjana kunnallisia varhaiskasvatussuunnitelmia ja varhaiskasvatusta Suomessa. Se luo pohjan varhaiskasvatustilannen sekä auttaa varmistamaan laadukkaan varhaiskasvatustilannen. (Opetushallitus, 2022, s. 7) Varhaiskasvatussuunnitelman arvoperustaan kuuluu lapsen mahdollisuus kehittää tunnetaitojaan ja eettistä ajatteluaan. Turvallinen ja hyvä olo luo lapselle parhaimman mahdollisen olosuhteen oppimiselle. Positiiviset tunnekokemukset ja vuorovaikutussuhteet edistävät oppimista. (Opetushallitus, 2022, ss. 21–22) Lasten tunnetaidot vahvistuvat, kun tunteita harjoitellaan tunnistamaan ja nimeämään yhdessä lapsen kanssa. Lasta autetaan käsittelemään tunteita ja niiden ilmaisua. (Opetushallitus, 2022, s. 26) Varhaiskasvatustilannen edellytetään ammattitaitoa tunnistaa eri tilanteiden pedagogisia mahdollisuuksia. Tällä tarkoitetaan varhaiskasvatustilannen taitoa huomata lasten erilaisia tunnetiloja ja reagoimista niihin. Varhaiskasvatustilannen läsnäolo ja lapsen hyvä tunteminen auttavat ymmärtämään ja vastaamaan lasten erilaisiin reagointeihin, jotka voivat olla sanattomia tai kehollisia. (Opetushallitus, 2022, s. 40)

2.3 Tunnetaidot varhaiskasvatustilannen

Lapset voivat itkeä, nauraa, huutaa, iloita tai mököttää surullisena. Näissä tilanteissa lapset tarvitsevat varhaiskasvatustilannen tukea, kuten syliä, kuuntelua sekä aitoa läsnäoloa. Varhaiskasvatustilannen tunteiden läsnäolo on välttämätöntä. Vuorovaikutustilanteet lasten

sekä kasvattajien kanssa opettavat lapsille tunteiden hallintaa (Nivala & Ryyänen, 2019, s. 237). Tunnetaidot kehittyvät parhaiten, kun lapselle annetaan tilaa ilmaista itseään. Lasten pitäisi saada kokea itsensä hyväksytyksi sellaisena, kun on. Aikuisten tehtävänä ei ole päättää tai kertoa, mitä lapsen tulisi tuntea vaan kasvattaja voi auttaa käsittelemään ja sanoittamaan tunteita. Varhaiskasvatuksessa lapset vasta harjoittelevat tunteiden ymmärtämistä, niiden säätelyä ja ilmaisemista. (Jääskinen & Pelliccioni, 2017, s. 77)

Varhaiskasvatuksessa lasten tunteita nimetään sekä kuvitetaan, jonka tarkoituksena on kehittää vuorovaikutustaitoja. Erilaiset leikki-, peli- ja satuhetket opettavat ja rikastuttavat lapsia tutustumaan erilaisiin tunteisiin. Tunnetaidoilla tarkoitetaan aggression ja ongelmien käsittelyä, pettymysten sietokykyä ja hetken mielialloista syntyneiden ajatusten hallintaa. Lasten pettymyksen tunne ja turhautuneisuus voi näkyä varhaiskasvatuksessa, esimerkiksi itkuna, kiukutteluna tai lelujen heittäjänä. Kun lapsi ei osaa sanoittaa tunteitaan, hän yrittää jollain keinolla saada aikuisen huomion häneen, kuten esimerkiksi tönäisemällä kaveria. (Jalovaara, 2005, s. 96) Tilanteet, joissa lapsi vielä harjoittelee tunteiden ilmaisua ja niiden kanssa toimimista, on hyvä olla empaattinen ja rauhallinen sekä sanoittaa, mitä tapahtuu ja miksi tapahtuu. Joskus kasvattaja voi kuitenkin tiedostamattaan kieltää lapsen tunteiden ilmaisua, joka voi aiheuttaa lapselle vaikeuksia tunteiden ilmaisussa. (Jääskinen & Pelliccioni, 2017, ss. 106–107)

Varhaiskasvatuksen ympäristöllä on merkitys tunnetaitojen oppimiseen ja kehitykseen. Lapset ottavat jatkuvasti vaikutteita aikuisilta sekä lapsilta. On tärkeää, että kasvattaja osaa näyttää myös omia tunteitaan, sillä lapset oppivat tunnetaitoja kokemusten ja esimerkkien avulla. Aikuisen täytyy osata olla auktoriteettina lapsille. Kun kasvattaja sanoo jotain, hän vie asian loppuun. Tällöin lapset oppivat, että aikuinen ottaa vastuun sanoistaan ja teoistaan. Lapset eivät kuitenkaan opi ensimmäisestä kerrasta, varsinkin, mitä nuoremasta lapsesta on kyse. Kasvattajan on myös tärkeää opettaa lapsille, ettei kaikkea tarvitse heti osata ja virheet ovat sallittuja. (Jääskinen & Pelliccioni, 2017, ss. 47–48)

2.3.1 Tunteet ja tunnetaitojen kehittyminen

Jokainen ihminen kohtaa joka päivä erilaisia tunteita ja tuntemuksia. Jotkut tunteet ovat ohimeneviä ja jotkut pysyviä. Tunteet ohjaavat ihmisten käyttäytymistä ja niillä on suuri merkitys kaikessa tekemisessä. Tunteet voivat tuntua myönteisiltä tai kielteisiltä, mutta ei ole oikeita tai väärinä tunteita. Jokainen tunne yksilöllinen. Perustunteiksi eli emootioiksi kutsutaan: ilon, surun, vihan, pelon, hämmästyksen ja inhon tunnetta. Edellä mainitut

tunteet koetaan yleensä juuri sillä hetkellä ja niihin liittyy jokin kohde. Tunteiden syntymistä ei voida pakottaa vaan ne tulevat ”lupaa kysymättä”. (Opetushallitus, 2024)

Tunteet auttavat edistämään keskittymistä, oppimista sekä muistamista. Myös ongelmanratkaisu ja päätöstenteko nopeutuvat myönteisten tunteiden avulla. Tunteet syntyvät aivoissa signaaleina ja ne tuntuvat heti kehossa. Tunne signaalit, joita keho viestii voivat olla, sisäisiä tai ulkoisia. Kosketus-, kuulo-, näkö-, haju- ja makuaistilla tehdään ulkoisia havaintoja. Sisäiset havainnot ovat ajatuksia sekä kehollisia tuntemuksia. Tapahtunut tilanne, josta seuraa tietynlainen tunne kertoo siitä, oliko asia myönteinen vai kielteinen. Fyysinen ja henkinen vointi vaikuttaa tunteiden voimakkuuteen. Erilaisten tunteiden tunteminen on eri asia, kun tunteen kanssa toimiminen. Kokemansa tunteet sellaisenaan, kun ne tuntuvat ovat hyvin tärkeää osata ottaa vastaan. Tunteita vähättelemällä ja pois työntäessä se voi kasvaa ja muuttaa suuntaa huonompaa suuntaan. Jossain kohtaa tunteet purkautuvat ja se näkyy kehon tai mielen oireiluna. (Jääskinen 2017, ss. 12–13)

Tunnetaidot ovat vahvasti yhteydessä ihmisten minäkuvaan, käyttäytymiseen, sosiaalisiin suhteisiin, fyysiseen sekä henkiseen hyvinvointiin ja kasvuun. Myönteiset vuorovaikutustilanteet kehittävät tunnetaitoja positiiviseen suuntaan. Ihminen kykenee vaikuttamaan omiin ajatuksiinsa ja tunteisiinsa sekä luottamaan siihen, että selviää vaikeistakin hetkistä, kun omaa hyvät ja vahvat tunnetaidot. Kun ihminen oppii käsittelemään ja toimimaan tunteidensa kanssa, pystyy hän vastaamaan myös muiden ihmisten tunteisiin. (Jääskinen & Pellicioni, 2017, ss. 35–37)

Tunnetaidot etenevät vaiheittain. Tunteiden tunnistaminen ja nimeäminen ovat ensimmäinen taito. Tunteiden aistimista kehossa sekä ymmärtämistä erilaisista tunnesanoista kuuluvat tunteiden nimeämisen opetteluun. Muut tunnetaidot alkavat rakentua tämän taidon jälkeen. Tunteiden sietämistä ja hyväksymistä opetellaan seuraavaksi. Tärkeintä tunteiden sietämisessä on löytää kyky olla reagoimatta äkkipikaisesti. Tunteiden hallinta on helpompaa, kun tunteita oppii tunnistamaan. Lopuksi tunteita opetellaan ilmaisemaan rakentavalla tavalla, esimerkiksi kertomalla jollekin tunteesta, jota on kokenut. (Jääskinen & Pellicioni, 2017, ss. 36–40)

2.3.2 Varhaiskasvattajan rooli tunnetaitojen tukemisessa

Varhaiskasvatuslaissa (540/2018 § 25) veloitetaan huolehtimaan riittävästä henkilökunnasta, joilla on tarvittavat kelpoisuusvaatimukset varhaiskasvatuksessa

toimimiseen. Henkilökunnan määrästä huolehtimisella on tarkoitus turvata varhaiskasvatukseen asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. (Varhaiskasvatustalaki 540/2018 § 25) Varhaiskasvatuksessa vähintään kolmanneksella työntekijällä, jotka toteuttavat opetusta ja kasvatusta, täytyy olla varhaiskasvatuksen sosionomin tai opettajan pätevyys (OKM, n.d).

Tunnetaidot vaativat rohkeutta olemaan vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Kasvattajan pitää osata nähdä hyvät ja huonot puolet sekä kehittää omaa ammattitaitoaan jatkuvasti. Varhaiskasvatuksen opettajan ja lapsen välille rakennettu vuorovaikutus, on tunnetaitojen kehitykselle tärkeä pohja. Lasten kanssa kohdataan koko ajan erilaisia tunteita. Kelpoisuusvaatimukset täyttävän kasvattajan tulee osata vastata lasten tunteisiin. Kasvattajan käytös lapsia kohtaan vaikuttaa heidän tapansa kohdata ja toimia aikuisten parissa. Kasvattajan käyttäytymisellä ja omalla aktiivisella roolimallilla se vahvistaa lasten ymmärrystä, esimerkiksi erilaisissa opetustilanteissa. (Kiviluote, 2019, ss. 25–26)

Aikuisten on tärkeää antaa lapselle mahdollisuus ilmaista tunteitaan vapaasti sekä opettaa heille erilaisia tunneilmaisuja. Tunteiden hallitsemista ja niiden käsittelyä opitaan turvallisesta ympäristöstä sekä luotettavista aikuisista. Lasten tunteiden ilmaisulle on tärkeää antaa hyväksyvä ilmapiiri. Tällöin lapsi oppii ymmärtämään ja ilmaisemaan omia tunteitaan sekä oivaltaa mikä on avuksi tunteen ollessa läsnä. (Isokorpi, 2004, s.127) Jokaisella kasvattajalla on tärkeää olla yhteiset rajat ja säännöt. Näin lapsi oppii, mitä hän saa ja mitä hän ei saa tehdä. Esimerkiksi erilaiset leikki-tilanteet kehittävät lasten ymmärrystä siitä, mikä on hyväksyttävää ja mikä ei. Aikuisen läsnäolo leikki-tilanteissa on erityisen tärkeää, kun konflikti-tilanteita esiintyy, etenkin pienten lasten välillä. Tunteista tulee puhua lasten kanssa yhdessä ja miettiä mikä tunne on kyseessä. Aikuinen voi myös itse kertoa, miten itse kokee kyseisen tunteen. (Isokorpi, 2004, ss. 128–129)

Lapset oppivat varhaiskasvatuksessa muiden lasten ja aikuisten kanssa sosiaalista kanssakäymistä. Kasvattajan tehtävänä on opettaa sosiaalisia taitoja, esimerkiksi erilaisten leikkien, pelien ja yhteisen ryhmätoiminnan avulla. Lasten leikkiessä ja harjoitellessa tunnetaitoja, leikkitaitoja sekä sosiaalisia taitoja on tärkeää, että kasvattaja on läsnä. Näin kasvattaja on herkempi huomaamaan, jos jollain lapsella on haasteita tunne-, leikki-, tai kaveritaidoissa. Aikuisen läsnäolon merkitys on myös siksi tärkeää, että lapset oppivat kuuntelemaan, odottamaan omaa vuoroaan sekä toimimaan ryhmässä. (Isokorpi, 2004, s.130)

Jokainen epäonnistuu joskus eikä kaikki mene aina niin, miten on suunnitellut. Pitäisi muistaa, että kaikki ovat inhimillisiä ihmisiä ja tekevät virheitä sekä että välillä on huonoja

päiviä. Siksi voi olla hetkiä, kun on vaikeaa tukea lapsia heidän tarpeidensa mukaan. Lapset tarvitsevat paljon apua ja kannattelua arjessa, joten varhaiskasvattajilla täytyy olla riittävästi voimavaroja, jotta he jaksavat. Varhaiskasvatuksen opettajan ja sosionomin roolissa tulisi kuitenkin muistaa armollisuus itseään sekä lapsia kohtaan. Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri vahvistaa kasvattajan ja lapsen välistä vuorovaikutusta. (Kiviluote, 2019)

2.4 Aiemmat tutkimukset

Moni löytämäni aikaisempi tutkimus oli yliopiston kandidivaiheen opinnäytetöitä tai ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä. Monessa tutkimuksessa käsiteltiin syvemmin tunnekasvatusta, opettajien näkemyksiä tunnetaidoista tai koulussa tapahtuvaa opetusta tunnetaidoista. Etsiessä aikaisempia tutkimuksia käytin hakusanoja tunnetaitojen tukeminen, tunnetaidot varhaiskasvatuksessa sekä tunnekasvatus varhaiskasvatuksessa.

Ensimmäiseksi tutkimukseksi valikoitui pro gradu -tutkielma, joka on tehty vuonna 2020 Jyväskylän yliopistoon. Tutkielman aiheena on tunnekasvatuksen asiantuntijoiden käyttöteorioita, ja tekijöinä ovat Fanni Katajamäki ja Kaisa Nieppola. Tämä tutkielma valikoitui, koska sen aiheena on tunnekasvatus ja se on toteutettu laadullisena tutkimuksena, kuten oma tutkimukseni. Katajamäen ja Nieppolan aineisto hankittiin haastatteleamalla seitsemää tunnekasvatuksen asiantuntijaa, ja sen tarkoituksena oli selvittää, millaisia käyttöteorioita tunnekasvatuksen asiantuntijoilla on. (Katajamäki & Nieppola, 2020, tiivistelmä)

Tutkielmassa ilmeni, että asiantuntijoiden tunnekasvatusta ohjaavat monet eri tekijät. Esiin nousi se, että asiantuntijan tunnekasvatusta ohjaavat arvot voivat olla tiedostamattomia ja niiden tunnistaminen riippuu yksilöstä. Katajamäki ja Nieppola kuvaavat, että yksilöllisyyden hyväksyminen, myönteisyys ja empaattisuus ovat taustalla vaikuttavia arvoja sekä periaatteita. Edellä mainitut asiat vaikuttavat nykypäivän kasvatuksen arvoihin. Haastatteluun osallistuneiden asiantuntijoiden mukaan toimivalla tunnekasvatuksella, yhteistyöllä, kasvatuskumppanuudella sekä tunnekasvattajan omalla tunnetyöllä on tärkein merkitys tutkielman lopputuloksissa. (Katajamäki & Nieppola, 2020, ss. 53–57)

Toiseksi tutkimukseksi valikoitui Aino-Maija Saastamoisen pro gradu -tutkielma. Tutkimus on tehty vuonna 2022, Lapin yliopistoon. Saastamoisen tutkielman aiheena on luokanopettajien näkemyksiä tunnetaitojen opettamisesta. Tutkimuksessa käsiteltiin sitä, millaisia haasteita, onnistumisia ja kehittämideoita opettajilla on tunnetaitojen

opetuksesta. Kyseessä oli laadullinen tutkimus, ja aineistonhankinta tapahtui sähköisesti kyselylomakkeella. (Saastamoinen, 2022, tiivistelmä) Valitsin tutkielman, sillä se aineisto on hankittu kyselyllä, kuten omassani. Lisäksi tutkielmassa käytettiin samoja teoriataustoja: tunteet ja tunnetaitojen kehitys.

Saastamoisen tutkimuksen lähtökohtana oli kokemusperäinen tutkimusote. Tuloksista selvisi, että tunnetaitojen opettaminen oli luokanopettajien mielestä tärkeä osa perusopetusta, mutta tunnetaidoille luodaan pohja jo varhaislapsuudessa. Tunnetaitojen merkitystä painotettiin, sillä niiden opetteleminen jatkuu läpi koko elämän. Tutkielmasta ilmeni myös, että opettajat kohtaavat päivittäin tunnetaitoja vaativia tilanteita, jotka haastavat opettajia sekä oppilaita. Opettajien kokemusten mukaan opettaja voi myös omalla käytöksellään vaikuttaa tunnetaitojen ilmenemiseen luokassa. Tällä tarkoitetaan sitä, että lapselle luodaan sellainen ilmapiiri, jossa kaikki tunteet ovat sallittuja. Tutkielmassa todetaan myös, että tunnetaitojen opettaminen edellyttäisi enemmän aikaa, lisää oppimateriaaleja sekä koulutuksia kehittyäkseen. (Saastamoinen, 2022, tiivistelmä)

Kolmanneksi tutkimukseksi valikoitui Ramona Fonsénin opinnäytetyö vuodelta 2023. Aiheena oli tunnetaitojen merkitys varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyö on toteutettu kuvailevana kirjallisuuskatsauksena, ja aineiston analyysimenetelmänä toimi teemoittelu. Fonsénin opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää merkittäviä tekijöitä ja tapoja lasten tunnetaitojen kehittymiselle. (Fonsén, 2023, tiivistelmä) Valitsin tämän tutkimuksen, koska siinä on käytetty laajaa teoriataustaa ja aihe lähes täysin sama kuin omassa opinnäytetyössäni.

Fonsénin tuloksista ilmeni, että aikuisen läsnäolo ja lapsen tukeminen erilaisten tunnetilojen aikana oli tärkeää. Tunnetaitojen kehittymistä edistää tulosten mukaan tavoitteellisuus, suunnitelmallisuus sekä turvallinen ja hyväksyttävä ilmapiiri. (Fonsén, 2023, tiivistelmä) Tutkimuksesta korostui lapsen tarvitsema tuki tunteiden tunnistamisessa, säätelyssä ja käsittelyssä. Tämä tarkoittaa, että lapsen elämässä tulee olla vähintään yksi pysyvä kiintymyssuhde. Varhaiskasvattajien omat tunnetaidot nousivat myös merkittäväksi tekijäksi lapsen tunnetaitojen kehityksessä. (Fonsén, 2023, s. 42)

3 Opinnäytetyön toteutus

Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus on tieteellinen tutkimuksen metodi. Menetelmällä on tarkoitus ymmärtää kohteen laatua, ominaispiirteitä ja merkityksiä kokonaisuudessaan. (Jyväskylän yliopisto, n.d.) Tutkimuspainotteinen opinnäytetyö edellyttää selkeän

tutkimuskysymyksen laatimista ja systemaattista tiedonkeruuta, kuten kyselytutkimusta. (HAMK, n.d.). Opinnäytetyössäni aineisto kerättiin kyselyllä, ja tutkimus toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Tämän tutkimusmenetelmän avulla selvitettiin varhaiskasvatuksen henkilöstön näkemyksiä siitä, miten lasten tunnetaitoja tuetaan varhaiskasvatuksessa.

3.1 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymys

Tutkimuspainotteisen opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää varhaiskasvattajien näkemyksiä tunnetaidoista sekä niiden tukemisesta varhaiskasvatuksessa. Tavoitteena on tuottaa tietoa siitä, miten varhaiskasvattajat tukevat lasten tunnetaitoja ja mitä keinoja he siinä käyttävät varhaiskasvatuksessa. Toteutan opinnäytetyöni erään Pohjanmaalla sijaitsevan varhaiskasvatusyksikön kanssa. Tutkimustehtävää varten määriteltiin ensin tutkimuskysymys, jonka pohjalta muodostettiin varhaiskasvattajille suunnattuun kyselyyn sisältyvät kysymykset. Nämä kysymykset liittyivät suoraan tutkimuskysymykseen. Luvussa 3.3 käsittelen kyselyn suunnittelua ja toteuttamista tarkemmin.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykseksi muodostui seuraava:

- Miten lasten tunnetaitoja tuetaan varhaiskasvatuksessa?

3.2 Laadullinen tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyöni on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Tarkoituksena ei ole löytää vain yhtä totuutta vaan ihmisten erilaisia näkökulmia sekä käsityksiä kokonaisvaltaisesti (ks. Juhila, 2021a). Laadullinen tutkimusmenetelmä perustuu aineistoihin ja niistä saatuihin tietoihin, jotka yhdessä määrittävät tutkimuksen suunnan. Tutkimusaineisto kerätään ihmislähtöisesti eri menetelmillä ja eri näkökulmista. Tutkimusmenetelmällä selvitetään konkreettisia vastauksia ja tarkoitusta henkilöille, jotka niitä tarvitsevat. Tutkimuksen kulkusuunta määräytyy laadullisen tutkimuksen aineistoista saatuihin tietoihin. (Vilka, 2015, ss. 118–121) Laadullinen menetelmä soveltuu selvittämään vastausta opinnäytetyölleni asettamaan tutkimuskysymykseen (ks. luku 3.1).

3.3 Aineistonhankinta Webropol-verkkokyselyllä varhaiskasvattajilta

Tutkimuksellisesti tärkeitä piirteitä kyselylle on lomakkeen selkeä ja kiinnostava ulkoasu sekä kyselyn pituus. Keskimääräinen vastausajan internetkyselyissä ei tulisi ylittää 15–20 minuuttia. Kysymykset pitäisi olla selkeästi erotettuina esimerkiksi nuolilla ja loogisessa järjestyksessä. Anonymiteetin säilyttäminen on tärkeää kysymyksiä laatiessa. Kysymysten tarkkuustasoa määrittää se, onko kysymys avoin vai laaditaanko siihen valmiit vastausvaihtoehdot eli strukturoitu kysymys. Avoimia kysymyksiä suositaan vain, jos tiedetään, että vastaajat ovat aktiivisia osallistumaan. Kyselyssä on myös tärkeä tuoda esiin mahdollisimman yksityiskohtaiset ja selkeät vastausohjeet. (Tietoarkisto, 2021)

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten lasten tunnetaitoja tuetaan varhaiskasvatuksessa. Tutkimuksen aineistonhankinta tapahtui Webropol-verkkokyselyllä, varhaiskasvatuksen henkilöstöltä (ks. Liite 3). Aineistonhankintamenetelmä valikoitui muun muassa siksi, että verkkokysely oli entuudestaan tuttu menetelmä aikaisemmasta kouluprojektistani. Kyselyn linkki lähetettiin sähköpostitse varhaiskasvatustyöryhmän johtajalle, joka edelleen välitti sen henkilöstölleen. Kyselyn kysymykset valittiin siten, että ne vastasivat mahdollisimman hyvin tutkimuksen tutkimuskysymyksiin. Kyselyyn sisältyi neljä avointa kysymystä, jotka mahdollistivat monipuolisempien, yksityiskohtaisempien ja henkilökohtaisia näkemyksiä sisältävien vastausten saamisen. Avoimet kysymykset antoivat myös vastaajille mahdollisuuden kuvata konkreettisesti tunnetaidot ja niiden tukemisen varhaiskasvatuksessa. Kyselyn neljä avointa kysymystä olivat seuraavat:

1. Miten tunnetaidot näkyvät varhaiskasvatuksen arjessa?
2. Kuvaile mitä tunnetaitojen tukeminen työssäsi tarkoittaa?
3. Mitä keinoja käytät tunnetaitojen tukemisessa?
4. Mitkä toimintatavat olet kokenut erityisen toimiviksi tunnetaitojen tukemisessa?

Kyselyyn vastattiin anonymisti, eli tutkija ei näe kuka kysymyksiin on vastannut. Vastaajan työnkuvaa tai ammattinimikettä ei myöskään kysytty. Tämän tutkimuksen tutkimustehtävän kannalta ei henkilötietoja tai muita taustatietoja olisi edes tarvittu. Kysely testattiin ennen virallista lähettämistä kohderyhmän ulkopuolella oleville henkilöille, joita oli kaksi. Henkilöt olivat tutkijan lähipiiristä. Tällä pyrittiin varmistamaan, että nettilinkki toimii, kysymykset ovat nähtävillä ja niihin pystyttiin vastaamaan. Työntekijöille lähetetty kyselyn linkki sisälsi saatekirjeen (Liite 4). Saatekirjeessä ilmoitettiin arvio vastaamiseen kuluvasta ajasta sekä milloin kyselyyn vastaaminen sulkeutuu. Webropol-verkkokysely oli auki 12 vuorokautta ja

vastausten määrää seurattiin kyselyn aukioloaikana. Kysely lähetettiin varhaiskasvatusyksikön johtajalle, joka jakoi kyselyn henkilökunnalle.

3.4 Aineiston analyysi teemoittelemalla

Teemoittelu on analyysimenetelmä, jolla tarkoitetaan sitä, että aineistosta nostetaan olennaiset asiat eli teemat. Se on yksi laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmistä ja sisällönanalyysin muodoista. Teemoittelun tarkoituksena on nostaa aineistosta esiin keskeisiä ja toistuvasti esiintyviä käsitteitä. Aineistosta nousseet käsitteet ovat hyödyksi tutkimustehtävän kannalta. Tutkimusraportissa avataan aineistosta nousseet teemat ja sen yhteydessä esitetään yleensä katkelmia aineistosta eli sitaatteja. Ne tarjoavat lukijalle merkkejä, siitä mihin tutkija teemoittelunsa perustaa. Teemoittelussa tärkein asia on, että teemat syntyvät analyysin tuloksena. Tutkijalla ei voi olla valmiita teemoja, joihin laittaa aineistosta saadut vastaukset. (Juhila, 2021b)

Webropol-kyselyllä saatu aineisto analysoitiin teemoittelemalla. Analysointi aloitettiin lukemalla se moneen kertaan läpi, jotta aineistosta saatiin yleiskatsaus ja sitä oli helpompi lähteä käsittelemään. Vastaukset siirrettiin ja tallennettiin erilliselle Word-alustalle sekä kirjoitettiin paperille, sillä se helpotti hahmottamista. Word-tiedostoon vastaukset saatiin siirrettyä selkeästi ja jäsennellysti jokaisen kyselyssä olevan kysymyksen alle, mikä helpotti vastausten läpikäymistä yksityiskohtaisesti.

Ensimmäisen vaiheen jälkeen teemoittelussa hyödynnettiin värejä eri teemojen muodostamiseksi. Tutkimuksen teemoiksi muodostuivat tunnetaidot varhaiskasvatuksen arjessa, tunnetaitojen tukeminen varhaiskasvatuksessa, tunnetaitojen tukemisen keinoja ja erityiset toimintatavat tunnetaitojen tukemisessa. Taulukossa 1 avataan, miten pääteemat ja alateemat ovat muodostuneet.

Taulukko 1. Webropol-kyselyn tuottaman aineiston analyysissä muodostuneet teemat

TUNNETAIDOT VARHAISKASVATUKSEN ARJESSA	TUNNETAIDON TUKEMINEN VARHAISKASVATUKSESSA	TUNNETAIDON TUKEMISEN KEINOJA	ERITYISET TOIMINTATAVAT TUNNETAIDON TUKEMISESSA
<ul style="list-style-type: none"> Tunteiden tunnistaminen ja nimeäminen 	<ul style="list-style-type: none"> Tunteiden tunnistaminen ja nimeäminen → opettaa ja auttaa lasta hallitsemaan tunteitaan 	<ul style="list-style-type: none"> Tunteiden tunnistaminen ja nimeäminen → keskustellaan lasten kanssa mistä tunne tulee 	<ul style="list-style-type: none"> Tunteiden nimeäminen → keskustelu eri tunteista ja tunnetiloista
<ul style="list-style-type: none"> Näkyvät lapsilla yksilöllisesti → aikuinen reagoi siihen sen mukaan 	<ul style="list-style-type: none"> Oikeanlainen läsnäolo tilanteissa → suru= syli ja lähellä olo 	<ul style="list-style-type: none"> Eri tunnetilojen käynti → lauluissa, peleissä, leikeissä 	<ul style="list-style-type: none"> Näkyvät lapsilla yksilöllisesti → aikuinen reagoi siihen sen mukaan
<ul style="list-style-type: none"> Oikean ja väärän teon opettaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Näkyvät lapsilla yksilöllisesti → aikuinen reagoi siihen sen mukaan 	<ul style="list-style-type: none"> Iloisissa asioissa tuetaan → hymyilemällä, naurulla, taputtamalla, hurraamisella 	<ul style="list-style-type: none"> Kuunteleminen, kehuminen, lohduttaminen
<ul style="list-style-type: none"> Lohdutetaan ja iloitaan 	<ul style="list-style-type: none"> Opetellaan yksin ja ryhmässä hyödyntäen → kuvakortit, tarinat, erilaiset pelit ja leikit 	<ul style="list-style-type: none"> Surua tuetaan → ottamalla syliin, olemalla vierellä, antamalla tuttua, keksitään muuta ajateltavaa 	<ul style="list-style-type: none"> Kasvattajan oma sensitiivisyys
<ul style="list-style-type: none"> Jotkut lapsista tarvitsevat enemmän tukea → vahvempi temperamentti 	<ul style="list-style-type: none"> Paras keino → itse tilanne, jossa tukea tarvitaan 	<ul style="list-style-type: none"> Annetaan lapselle aikaa, mutta ollaan kuitenkin läsnä 	<ul style="list-style-type: none"> Aito läsnäolo → mikä sopii juuri siihen tilanteeseen
<ul style="list-style-type: none"> Aikuisilta vaaditaan kärsivällisyyttä ja tunteidenhallintaa 	<ul style="list-style-type: none"> Kasvattajan käytös tilanteissa → ilmaisee lapselle onko tunne hyväksyttävä vai torjutaanko hänet 	<ul style="list-style-type: none"> Pyritään välttämään kiukun purkamista fyysisesti, esimerkiksi lyömällä tyynyä → ettei lyömisestä tule keinoja purkaa kiukkuja jatkossa 	<ul style="list-style-type: none"> Lapsen tunteen purkaus → hyperventiloiminen, jota on vaikea kontrolloida → tällöin lapselle annetaan vesilasi → juodessa lapsi pidättää hengitystä ja saa kontrollin takaisin → lapsi pystyy kertomaan mikä oli hätänä

3.5 Opinnäytetyön eettisyys ja kestävyys

Opinnäytetyöni aihe – tunnetaitojen tukeminen varhaiskasvatuksessa – nivoutuu monin tavoin kestäväan kehitykseen. Varhaiskasvatussuunnitelmassa (Opetushallitus, 2022) esiintyy käsitteet kestävä kehitys, elämäntapa, tulevaisuus sekä kehitystavoitteet. Merkittävin asia kestäväälle kehitykselle on ekologisuus. Se vahvistuu kasvatuksessa ja opetuksessa. Hyvinvoiva lapsi kykenee antamaan hyvinvointia muillekin. Varhaiskasvatus pohjautuu elämän, pysyvän elämäntavan ja ihmisoikeuksien arvostamiseen sekä kunnioittamiseen. Kestävän elämäntavan edellytyksille rakentuu varhaiskasvatussuunnitelman arvoperusta. Sen tavoitteena on suhtautua ja tukea positiivista tulevaisuutta sekä ohjata lasta sen mukaisiin valintoihin. (Pohjonen, 2025)

Varhaiskasvatussuunnitelmassa ohjeistetaan opetuksen toteuttamista sellaisessa oppimisympäristössä, jossa huomioidaan kestäväan kehityksen teemat. Arjessa tapahtuvilla jokapäiväisillä valinnoilla tuetaan kestäväan kehityksen toteutumista ja suhtaudutaan vastuullisesti ihmisiin ja ympäristöön. Varhaiskasvatussuunnitelman yksi oppimisen alueista keskittyy kestäväan tulevaisuuden rakentamiseen. Varhaiskasvatuksessa luontosuhdetta ja ymmärrystä yhteisön kulttuurisesta moninaisuudesta vahvistetaan.

Tärkeintä lasten kanssa kuitenkin on, että millaista tulevaisuutta rakennetaan. Päivittäiset keskustelut ja leikit ovat kaikkein keskeisintä. (Pohjonen, 2025)

Opinnäytetyön alussa laaditaan opinnäytesopimus, jonka tarkoituksena on sitoutua noudattamaan sovittuja sääntöjä. Opinnäytetyösopimuksen allekirjoittaa tilaaja, ohjaava opettaja sekä opinnäytetyötä tekevä opiskelija. (HAMK, n.d.) Tutkimukseen osallistuvilla ihmisillä tulee olla tarpeeksi tietoa tutkimuksesta. Tutkimuksessa olevat henkilöt eivät saa olla tunnistettavissa, joten raporttia kirjoittaessa tulee olla erityisen huolellinen. Aineiston säilytyksestä, käsittelystä ja sen hävittämisestä on vastuussa opinnäytetyötä tekevä opiskelija eli tutkija. (Tietosuojavaltuutetun toimisto, n.d.)

Opinnäytetyötä toteutettiin alusta lähtien tiiviissä ja luottamuksellisessa yhteistyössä tilaajan kanssa. Varhaiskasvatus henkilökunnan toiveesta opinnäytetyö toteutettiin anonymisti. Tutkimuksen eettisyyden varmistamiseksi laadittiin aineistohallintasuunnitelma (Liite 1), tietosuojailmoitus (Liite 2) sekä kyselyyn liitetty saatekirje (Liite 4). Opinnäytetyön aineistoa säilytetään tutkijan salasanasuojatulla tietokoneella seuraavan vuoden ajan sen julkaisemisesta, minkä jälkeen se tuhotaan. Ennen aineistohallintasuunnitelman ja tietosuojailmoituksen allekirjoittamista ne hyväksyttiin opinnäytetyön ohjaajalla.

4 Tutkimustulokset

Ennen tutkimuksen aloittamista keskusteltiin varhaiskasvatusyksikön johtajan kanssa, että tutkimukseen saisi ainakin kolmen vastaajan verran aineistoa, mikä toteutui onnistuneesti. Kysely lähetettiin varhaiskasvatusyksikön johtajan toimesta kolmelle varhaiskasvattajalle, mikä oli riittävä, sillä tilaajayksikön suomenkielisen henkilökunnan määrä on pieni. Kaikki vastaajat ehtivät vastaamaan määräajassa. Tutkimuksen aineistosta haluttiin selkeä ja tiivis, joten henkilöstön pieni vastaajamäärä soveltui opinnäytetyön tavoitteisiin.

Aineisto analysointiin teemoittelemalla ja tutkimuksen teemoiksi muodostuivat tunnetaidot varhaiskasvatuksen arjessa, tunnetaitojen tukeminen varhaiskasvatuksessa, tunnetaitojen tukemisen keinoja ja erityiset toimintatavat tunnetaitojen tukemisessa. Taulukon tulokset esitetään teemoittain (ks. luku 3.4). Tuloksissa nostetaan autenttisia sitaatteja kyselyn vastauksista.

Webropol-verkkokyselyn vastauksista käy ilmi, että lasten tunnetaidot näkyvät yksilöllisesti. Varhaiskasvattajien mukaan heidän omalla käytöksellään on merkitystä, jotta osataan

tunnistaa ja tukea lasta parhaalla mahdollisella tavalla. Aikuisten oma sensitiivisyys, tunteidenhallinta sekä kärsivällisyys koettiin myös tärkeänä tunnetaitojen tukemisessa.

Jokaiselle lapselle tulisi mahdollistaa yksilöllinen tuki erilaisille tunteille.

Lapsi aistii tilanteet, joissa häntä kohtaan käyttydytään torjuvasti sekä tilanteet, jossa hänet huomioidaan hyväksyttävästi.

Vastauksissa ilmeni useita kertoja tärkeänä tekijänä aikuisen oikeanlainen läsnäolo, joka tukee lapsen tunnetaitojen kehitystä. Tällä tarkoitettiin syliä ja lähellä oloa, kun lapsella on surullinen olo. Vastaavasti kasvattajat kuvasivat, että iloisissa asioissa lapselle hymyillään, taputetaan, hurrataan ja nauretaan yhdessä. Tärkeäksi koettiin myös ajan ja tilan antaminen lapselle, joko lähempänä tai kauempaa sen mukaan, mikä on lapselle parhaaksi. Lapselle pyritään vastaajien mukaan tarjoamaan sitä, mikä hyödyttää häntä siinä tilanteessa. Tunteiden tunnistamisen ja nimeämisen erilaisilla menetelmillä koettiin opettavan ja tukevan tunnetaitojen kehitystä. Seuraavista aineistositaateista ilmenee, että tärkeitä keinoja ovat myös kuunteleminen, kehuminen, lohduttaminen sekä kaikenlainen sanallinen tunteiden käsittely.

Erilaisia tunteita ovat iloinen, surullinen, vihainen ja pelokas.

Erilaisia menetelmiä ovat kuvakortit, tarinat, laulut, erilaiset pelit ja leikit.

Muita toimintatapoja tukeakseen tunnetaitoja ovat kuunteleminen, kehuminen, lohduttaminen ja sanallinen tunteiden käsittely.

Kyselyyn vastanneista varhaiskasvattajista yksi kertoo, että arjessa tunnetaitoja kehitetään oikean ja väärän teon opettamisella. Jotkut lapsista tarvitsevat enemmän tukea, etenkin jos heillä on vahva temperamentti, joka voi näkyä heikkona pettymysten sietokykynä.

Vastauksista erittäin tärkeä nosto on, että lasta ei opeteta purkamaan kiukkua fyysisesti esimerkiksi lyömällä tyynyä, ettei siitä tule lapselle keinoa purkaa kiukkua jatkossa.

Seuraava aineistositaatti on yhden vastaajan kuvaama tilanne.

Kun lapsen suuri tunteen purkaus johtaa hyperventiloimiseen, jota on vaikea kontrolloida, niin lapselle annetaan vesilasi, jolloin hän juodessaan joutuu pidättämään hengitystä ja tällä tavoin lapsi saa kontrollin takaisin sekä pystyy kertomaan, mikä oli hätänä.

5 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tuloksista voidaan todeta, että opinnäytetyön tilaajana olevan varhaiskasvatustyksikön varhaiskasvattajien mielestä tunnetaidot näkyvät lapsilla yksilöllisesti. Tulosten mukaan kasvattajien käytöksellä on merkitystä, jotta osataan tunnistaa ja tukea lasta parhaalla mahdollisella tavalla. Tunteita harjoitellaan tunnistamaan ja nimeämään, sillä se helpottaa niiden ymmärtämistä. Tuloksista voidaan päätellä, että varhaiskasvattajat pitävät tunnetaitoja ylipäätään tärkeänä asiana lapsen kehitykselle.

Tuloksista ilmenee erilaisten menetelmien ja keinojen hyödyt tunnetaitojen tukemisessa. Varhaiskasvattajat ovat kokeneet kuvakorttien sekä erilaisten leikkien ja pelien auttavan lasta tunnetaitojen tukemisessa. Tutkimustuloksista voidaan johtopäätöksenä todeta myös, että lapsen erilaisiin tunnetiloihin vastaaminen on erityisen tärkeää, jotta lapsi kokee kaikkien tunteiden olevan sallittuja.

Opinnäytetyön tutkimusaineistosta saatiin samanlaisia näkökulmia kuin Saastamoisen tutkielmassa. Kuten omissani tuloksissani ilmenee, myös Saastamoisen (2022, s. 50) tutkimuksessa korostuu tunnetaitojen tärkeys lapsen kehitykselle. Saastamoisen tutkielman vastauksien mukaan perusta luodaan jo varhaiskasvatuksessa, mikä tarkoittaa, että aikuisen käyttäytymisellä on suuri merkitys, jotta lapsen ja aikuisen välille muodostuu turvallinen yhteys. Hyväksyttävä ja turvallinen olo auttaa lasta kertomaan huolistaan ja murheistaan. Sekä omat tutkimustulokseni, että Saastamoisen (2022) tulokset osoittavat, että tunnetaidot lapsen elämässä korostuu. (Saastamoinen, 2022, s. 58)

Opinnäytetyön aiempiin tutkimuksiin valikoitui myös Katajamäen ja Nieppolan pro gradu -tutkielma, joka pohjautuu tunnetaidoista syvemmin tunnekasvatukseen. Heidän tutkielmansa tulokset painottavat myös lasten yksilöllisyyden huomioimista ja hyväksymistä. Katajamäki ja Nieppola nostavat yhdeksi tärkeäksi ominaisuudeksi tunnekasvattajan omat tunnetaidot. (Katajamäki & Nieppola, 2020, tiivistelmä) Opinnäytetyöni tutkimustuloksissa voidaan havaita yhteneviä näkökulmia Katajamäen ja Nieppolan tutkielmaan, mutta suora vertailu ei ole mahdollista, sillä tutkielma painottuu enemmän tunnekasvatukseen, kun taas oman tutkimukseni ytimessä on tunnetaitojen tukeminen.

Kolmas aiemmaksi tutkimukseksi valikoitunut oli Fonsénin (2023) opinnäytetyö aiheenaan tunnetaitojen merkitys varhaiskasvatuksessa. Fonsénin tutkimustulosten merkittävimpiä asioita ovat aikuisen läsnäolo, lapsen tukeminen erilaisten tunnetilojen aikana, hyväksyvä

ja turvallinen ilmapiiri sekä kasvattajan omat tunnetaidot. (Fonsén, 2023, tiivistelmä) Fonsénin tutkimus osoittaa, että lapset tarvitsevat selkeää tukea ja ohjausta varhaiskasvatuksessa. Lasten tunnetaidot kehittyvät, kun heille järjestetään suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa eli pedagogista tunnetaitokasvatusta. Fonsén painottaa tuloksissaan myös itsesäätelytaitojen merkitystä, joka auttaa luomaan tasapainoisemmat suhtautumiskeinot erilaisten haasteiden kanssa. Aikuisilla, rutiineilla ja järjestyksellä on tärkeä rooli lapsen itsesäätelyn kehittymisessä. (Fonsén, 2023, ss. 43–44) Teemat, joita ilmeni Fonsénin tutkimuksesta ovat turvallisen aikuisen läsnäolo, hyväksyvä ilmapiiri ja lapsen tukeminen erilaisten tunnetilojen aikana. (Fonsén, 2023, tiivistelmä) Opinnäytetyöni tutkimustuloksissa voidaan havaita yhteneviä teemoja Fonsénin tutkimuksen kanssa.

Johtopäätöksissä tarkastelen vielä luotettavuuden näkökulmasta varhaiskasvatuslakia, jonka tavoitteena on turvata lasta kunnioittava toimintatapa, tunnistaa lapsen yksilöllinen tuen tarve sekä varmistaa kehittävä ja oppimista edistävä varhaiskasvatusympäristö. Tavoitteena on myös mahdollistaa lapsille myönteisiä oppimiskokemuksia ja monipuolista pedagogista toimintaa. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018 § 3) Myös varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa mainitaan tunnetaidot. Niissä todetaan, että tunnetaidot ja niiden tukeminen ovat osa pedagogista toimintaa, ja niillä kehitetään sekä edistetään lapsen monipuolista varhaiskasvatusta. Henkilökunnan pitäisi pystyä huomaamaan lasten eri tunnetiloja sekä reagoida niihin tilanteeseen soveltuvalla tavalla. (Opetushallitus, 2022, s. 40) Varhaiskasvattajilla on merkittävä tehtävä lasten sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen harjoittelun ja kehittymisen tukemisessa. (Opetushallitus, 2022, s.33) Johtopäätöksenä voidaankin todeta, että tutkimustuloksissani ilmennyt tunnetaitojen huomioiminen yksilöllisesti ja kunnioittavasti sekä eri menetelmiä hyödyntäen tukee varhaiskasvatuslain ja varhaiskasvatussuunnitelman asettamia tavoitteita.

6 Pohdinta

Opinnäytetyöprosessini alkoi syksyllä 2024, ja aiheeksi valikoitui tunnetaitojen tukeminen varhaiskasvatuksessa. Mielestäni se on yksi tärkeimmistä asioista lapsen kasvun ja kehityksen tukemisessa. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia varhaiskasvattajien näkemyksiä tunnetaidoista ja niiden tukemista varhaiskasvatuksessa. Tutkimus toteutettiin Webropol-verkkokyselyllä Pohjanmaalla sijaitsevassa varhaiskasvatusyksikössä. Ennen tutkimusta sovittiin varhaiskasvatusyksikön johtajan kanssa, että tutkimukseen saisi ainakin kolmen vastaajan verran aineistoa, mikä toteutui. Vastaajamäärä oli riittävä opinnäytetyön

tavoitteisiin. Yksikön varhaiskasvatushenkilöstö oli tiiviisti mukana koko tutkimusprosessin ajan.

Mielestäni tunnetaidot eivät poistu lapsuuden jälkeen, vaan niitä harjoitellaan läpi koko elämän. Tästä syystä tunteiden käsittelyä ja tukemista pitäisi harjoitella jo nuoresta iästä lähtien. Aiheena tunnetaidot ovat laaja, ja opinnäytetyöstä olisi voinut tehdä paljon kattavamman tutkimuksen. Opinnäytetyössä käytettiin kuitenkin vain yhtä tutkimuskysymystä aiheen rajaamiseksi. Webropol-verkkokyselyn jokainen kysymys harkittiin tarkkaan, jotta ne tukivat tutkimuskysymystä. Kyselyyn laadittiin neljä avointa kysymystä, joihin jokainen vastasi. Tutkimuksen toteuttamisessa oli kuitenkin koko ajan riskinä, että vastaajat eivät olisi vastanneet jokaiseen kysymykseen tai joku olisi jättänyt kokonaan vastaamatta.

Jatkotutkimuksena olisi tarpeen ja kiinnostavaa selvittää sosiaalisen median vaikutus tunnetaitoihin. Miten sosiaalinen media vaikuttaa lasten itsetuntoon ja sitä kautta tunnetaitoihin? Pohdin myös vanhemman ja varhaiskasvattajan roolia sosiaalisen median käytössä. Viekö sosiaalinen media ja puhelimella roikkuminen huomion lapsen tarpeista ja tunteista? Miten tämä näkyy lapsen käytöksessä? Nykypäivänä näkee paljon vanhempia, jotka eivät ole lastensa kanssa vaan selailevat puhelinta. Olisi todella mielenkiintoista ja ajankohtaista selvittää tätä aihetta.

Opinnäytetyö eteni johdonmukaisesti ja aikataulussa. Selkeä opinnäytetyösuunnitelma ja alussa laadittu aikataulu helpotti prosessin kulkua. Osallistuin useampaan kertaan kirjoittamispajoihin ja opinnäytetyöryhmän tapaamisiin, jotka auttoivat kirjoittamista ja opinnäytetyön kokonaisuuden hahmottamista. Opinnäytetyöryhmän tapaamisista ja kirjoittamisajoista sain uusia näkökulmia ja ideoita, joita olen pystynyt hyödyntämään yksin työskennellessäni. Tämä opinnäytetyömatka on ollut ajoittain raskas, kun olen tehnyt tätä yksin. Toisaalta olen saanut itse rajata aihetta ja tehdä sen mukaan, mikä on minulle riittävästi. Kokonaisuudessaan opinnäytetyöprosessi on ollut opettavainen ja arvokas. Tulevana sosionomina koen, että tämän tutkimuksen avulla kehitin omaa ammattitaitoani tunnetaidoista, ja tulen hyödyntämään sitä työelämässä.

Lähteet

- Fonsén, R. (2023). *Tunnetaitojen merkitys varhaiskasvatuksessa: merkittäviä tekijöitä lapsen tunnetaitojen kehittämiselle* [opinnäytetyö, Karelia-ammattikorkeakoulu].
<https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202305017035>
- Heinonen, H., Iivonen, E., Korhonen, M., Lahtinen, N., Muuronen, K., Semi, R. & Siimes, U. (2016). *Lasten oikeudet ja aikuisten vastuut varhaiskasvatuksessa*. PS-kustannus.
- HAMK. (n.d.). *Opinnäytetyö*. Hämeen ammattikorkeakoulu. Haettu 4.12.2024 osoitteesta
<https://www.hamk.fi/opiskelijalle/opintojen-suunnittelu/opinnaytetyo/>
- Isokorpi, T. (2004). *Tunneoppia – parempaan vuorovaikutukseen*. PS-kustannus.
- Jalovaara, E. (2005). *Tunnetaidot tiedon rinnalle kasvatuksessa*. Pilot-kustannus.
- Juhila, K. (2021a). Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteet. Teoksessa J. Vuori (toim.), *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.
<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/mita-on-laadullinen-tutkimus/laadullisen-tutkimuksen-ominaispiirteet/>
- Juhila, K. (2021b). Teemoittelu. Teoksessa J. Vuori (toim.), *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Haettu 18.2.2025 osoitteesta
<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/teemoittelu/>
- Jääskinen, A.-M., & Pelliccioni, S. (2017). *Mitä sä rageet? Lapsen ja nuoren tunnetaitojen tukeminen*. Lasten Keskus ja Kirjapaja Oy.
- Jyväskylän yliopisto. (n.d.). Laadullinen tutkimus. *Menetelmäpolku*. Haettu 17.2.2025 osoitteesta
<https://sites.app.jyu.fi/mehu/fi/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>
- Katajamäki, F. & Nieppola, K. (2020). *”Kaikkihan lähtee sen tunnekasvattajan omista tunnetaidoista.” Tunnekasvatuksen asiantuntijoiden käyttöteorioita* [pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto].
<https://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202006013593>
- Kiviluote, J. (2019). *Tunteet ja käyttäytyminen hallintaan varhaiskasvatuksessa*. JK-kustannus Oy.
- Lastensuojelu.info. (2022). *Varhaiskasvatus*. <https://www.lastensuojelu.info/sf/tukea-arkeen/varhaiskasvatus/>
- Nivala, E. & Ryyänen, S. (2019). *Sosiaalipedagogiikka. Kohti inhimillisempää yhteiskuntaa*. Gaudeamus.
- OKM. (n.d.). *Usein kysyttyä varhaiskasvatuksesta*. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Haettu 28.11.2024 osoitteesta <https://okm.fi/varhaiskasvatus-ukk>
- Opetushallitus. (2022). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022*.
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_2.pdf

- Opetushallitus. (2024). 1. Tunteet – mitä ne ovat? Teoksessa *Tunteesta tunteeseen – ihmismielen tarina kuvin ja sanoin*. <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/tunteesta-tunteeseen-ohjaajan-opas/1-tunteet-mita-ne-ovat>
- Peda.net. (n.d.). *Laadullisen tutkimuksen luotettavuus*. Opettajankoulutuslaitos. Haettu 18.2.2025 <https://peda.net/jyu/okl/ko/tutkielmaopinnot-aine-ja-syventavissa-opinnoissa/ktka2010-laadulliset-tutkimusmenetelmat/kl/vuoden-2023-toteutus/djm/demo-7/2tl>
- Pohjonen, H. (2025). *Kestävä kehitys varhaiskasvatussuunnitelman ja opetussuunnitelmien perusteissa*. Opetushallitus. <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/kestava-kehitys-varhaiskasvatussuunnitelman-ja-opetussuunnitelmien>
- Saastamoinen, A.-M. (2022). "Tunnetaitoja on hyvä opettaa kaikenikäisille sosiaalisista taidoista riippumatta". Luokanopettajien käsitykset tunnetaitojen opettamisesta [pro gradu -tutkielma, Lapin yliopisto]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022110163930>
- Tietosuojavaltuutetun toimisto. (n.d.). *Aineiston hävittäminen, anonymisointi tai arkistointi tutkimuksen päättyessä*. Haettu 4.12.2024 osoitteesta <https://tietosuoja.fi/aineiston-havittaminen-anonymisointi-tai-arkistointi-tutkimuksen-paattyessa>
- Tietoarkisto. (2021). Kyselylomakkeen laatiminen. Teoksessa *Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/kyselylomake/laatiminen/>
- Varhaiskasvatustalaki 540/2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>
- Vilkkä, H. (2015). *Tutki ja kehitä*. PS-kustannus.

Liite 1. Aineistohallintasuunnitelma

Opinnäytetyön nimi: Tunnetaitojen tukeminen varhaiskasvatuksessa

Opinnäytetyön tekijä: Sanni Salonen

1. Opinnäytetyön aineiston kuvaus

Aineisto kerätään Pohjanmaalla sijaitsevan päiväkodin varhaiskasvattajilta. Aineistohankinnan menetelmänä toimii verkossa toteutettava kysely. Analysoitava aineisto on tekstinä ja numeraalissa muodossa. Kyselyssä ei kysytä henkilötietoja.

2. Aineiston tallennus ja säilytys

Tiedot tallentuvat aluksi Webropolin palvelimille salasananaturvatun kirjautumisen taakse. Aineiston valmistuttua tietoja käsitellään ainoastaan opinnäytetyön tekijän omalla salasanalla suojatulla tietokoneella. Aineistosta tallennetaan erilliseen kansioon varmuuskopiot, joita säilytetään erillään analysoitavista tiedostoista.

3. Henkilötietojen ja arkaluonteisten tietojen käsittely

Opinnäytetyön tutkija täyttää ja lähettää tietosuojailmoituksen kyselyn liitteeksi.

4. Aineiston omistajuus

Aineiston sekä tulokset omistaa opinnäytetyön tekijä.

5. Aineiston jatkokäyttö työn valmistumisen jälkeen

Tutkimusaineistoasi ei anneta jatkokäyttöön. Opinnäytetyön tekijänä säilytän aineiston tietoturvallisesti vuoden ajan opinnäytetyön hyväksymispäivästä, jotta opinnäytetyön tulokset voidaan tarvittaessa varmistaa ja hävittää tämän jälkeen aineiston tietoturvallisesti.

Liite 2. Tietosuojailmoitus

Tietosuojailmoitus: Tunnetaitojen tukeminen varhaiskasvatuksessa

1. Opinnäytetyön nimi, tekijä ja ohjaaja

Opinnäytetyön nimi: Tunnetaitojen tukeminen varhaiskasvatuksessa

Opinnäytetyöntekijä: Sanni Salonen

Opinnäytetyötä ohjaa: Taru Arnkil

2. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Tämän tietosuojailmoituksen tarkoituksena on antaa EU:n yleisen tietosuoja-asetukset edellyttämät tiedot Sanni Salosen opinnäytetyön tutkimuksessa käsiteltävistä henkilötiedoista, mistä henkilötiedot ovat peräisin ja miten niitä käytetään tutkimuksessa.

Opinnäytetyön tutkimuksen aiheena on: tunnetaitojen tukeminen varhaiskasvatuksessa.

Tutkimuspainotteisessa opinnäytetyössä tutkitaan varhaiskasvattajien näkemyksiä tunnetaidoista ja niiden merkitystä varhaiskasvatuksessa. Tutkimuksessa kerätään kyselytutkimusaineisto Webropol-kyselyllä.

3. Opinnäytetyön aikataulu

12.11.2024-12.3–2025

4. Rekisterinpitäjät

Tämä tietosuojailmoitus koskee Sanni Salosen Hämeen ammattikorkeakoulun sosionomin opinnäytetyötä. Opinnäytetyön tekijänä ja rekisterinpitäjänä toimii Sanni Salonen.

Yhteystiedot: sähköpostiosoite: sanni21008@student.hamk.fi

5. Kerättävät henkilötiedot

Tutkimuksessa ei kerätä suoria eikä vahvoja epäsuoria yksittäisiä henkilötietoja, eikä niitä yhdistetä muihin tietoihin muista lähteistä. Kyselyn avovastaukset voivat kuitenkin sisältää

henkilötietoja, joiden kautta henkilöt saattavat olla tunnistettavissa. Aineistonkeruun jälkeen aineistoista poistetaan mahdolliset suorat ja vahvat epäsuorat tunnisteet, esimerkiksi viittaukset henkilöiden nimiin. Opinnäytetyön tekijä säilyttää tutkimusaineiston vuoden ajan opinnäytetyön hyväksymispäivästä, jotta opinnäytetyön tulokset voidaan tarvittaessa varmistaa, ja hävittää tämän jälkeen aineiston.

6. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Opinnäytetyön tutkimus tehdään Webropol-verkkokyselyllä, joka toteutetaan anonymisti.

7. Henkilötietosisältö ja säilytysajat

Tutkimuksen aineistoa käsitellään omalla, salasanalla suojatulla tietokoneella, tallennus ja varmuuskopiointi opiskelijan henkilökohtaiselle verkkolevyllä. Tietoja käsittelee opinnäytetyön tekijä itse. Opinnäytetyön tekemisessä noudatetaan tutkimuseettisiä periaatteita. Tutkimusaineisto tuhoetaan vuosi opinnäytetyön julkaisemisen jälkeen.

8. Henkilötietojen käsittelyn oikeudellinen perusta

Opinnäytetyön osallistujalla on milloin tahansa oikeus peruuttaa suostumuksensa ilmoittamalla tästä rekisterinpitäjälle. Suostumuksen peruuttaminen ei vaikuta ennen suostumuksen peruuttamista suoritettun käsittelyn lainmukaisuuteen. (Artikla 7.)

9. Henkilötietojen suojaaminen

Opinnäytetyöhön osallistuminen on vapaaehtoista ja osallistuja antaa suostumuksen tutkimukseen. Opinnäytetyössä ei kerätä arkaluontoisia tietoja ja tulokset julkaistaan niin, että ketään yksittäistä henkilöä ei voi tunnistaa. Opinnäytetyön tarkoituksen kannalta tallennetaan vain välttämättömiä tietoja aineistonkeruun aikana.

10. Opinnäytetyön osallistujat

xxxx kaupungin varhaiskasvatus yksikön henkilökunta.

11. Henkilötietojen luovuttaminen tutkimuksen aikana

Opinnäytetyön ohjaajalla on pääsy tietoihin työn ohjaukselle ja hyväksymistä varten. Opinnäytetyöntekijä ei luovuta tutkimusaineistoa kenellekään. Tietoja käsitellään luottamuksellisesti.

12. Tietosuojavastaava

Opinnäytetyöllä ei ole tietosuojavastaavaa.

13. Opinnäytetyön osallistujan oikeudet

Opinnäytetyön osallistujalla on oikeus oikaista tietoja, oikeus tietojen poistamiseen, päästä tietoihin, rajoittaa tietojen käsittelyä sekä vastustaa henkilötietojen käsittelyä. Jos osallistuja haluaa käyttää oikeuttaan, ota yhteys rekisterinpitäjään.

14. Oikeus valittaa viranomaisille

Sinulla on oikeus tehdä valitus henkilötietojen käsittelyä valvovalle viranomaiselle, jos epäilet henkilötietojasi käsiteltävän vastoin tietosuojalainsäädäntöä: tietosuoja.fi / sähköposti: tietosuoja@om.fi

Liite 3. Webropol-verkkokysely

1. Miten tunnetaidot näkyvät varhaiskasvatuksen arjessa?

2. Kuvaile mitä tunnetaitojen tukeminen työssäsi tarkoittaa?

3. Mitä keinoja käytät tunnetaitojen tukemisessa?

4. Mitkä toimintatavat olet kokenut erityisen toimiviksi tunnetaitojen tukemisessa?

Liite 4. Saatekirje

Hei!

Olen Sanni Salonen ja opiskelen sosionomiksi Hämeen ammattikorkeakoulussa. Teen tutkimuspainotteista opinnäytetyötä, jonka tavoitteena on selvittää varhaiskasvattajien näkemyksiä tunnetaidoista sekä niiden tukemisesta varhaiskasvatuksessa.

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Aineisto käsitellään luottamuksellisesti ja se tullaan hävittämään opinnäytetyöprosessin jälkeen vuoden kuluttua. Tutkimuksen tekijänä olen ainoa, joka käsittelee aineiston. Kyselyssä ei tule ilmi vastaajien henkilöllisyys. Vastaamalla kyselyyn, annat suostumuksen käsitellä aineistoa luottamuksellisesti ja turvallisesti. Valmis opinnäytetyöni julkaistaan keväällä 2025.

Toivoisin, että mahdollisimman moni vastaisi, sillä se on tärkeää tunnetaitojen tutkimisen kannalta. Vastaaminen vie sinulta noin 10–20 minuuttia. Kyselylomake on avoinna 17.1.2025 asti. Kiitos osallistumisestasi etukäteen.

Jos kaipaat lisätietoa tutkimuksesta tai sen käsittelemisestä, voit ottaa minuun yhteyttä sähköpostilla:
sanni21008@student.hamk.fi

